

Beroepsopleiding nieuwe stijl

Leerzaam voor iedereen?

In september ging de beroepsopleiding nieuwe stijl van start. Daarin wordt een grote mate van betrokkenheid van de werkgever verwacht. Maar niet alle werkgevers zijn daar blij mee en de speciale bijeenkomsten voor werkgevers worden nauwelijks bezocht. Hoe komt dat?

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Okapi

Van half twee tot half vier op een doordeweekse dag – het is geen handig tijdstip voor een bijeenkomst die met omzet draaien weinig te maken heeft. 's Ochtends vroeg of later in de middag zou een stuk praktischer zijn geweest, dan heb je nog wat aan je dag', zegt notaris Daisy Hicks van Klein Binnenkade Notarissen in Amsterdam. Veel notarissen lieten dan ook verstek gaan bij de bijeenkomst in Utrecht over de rol van de werkgever bij de nieuwe beroepsopleiding. Hicks ging, als één van de weinigen, wel. 'Voor mij was het de eerste kennismaking met de beroepsopleiding nieuwe stijl. Van tevoren hadden we gehoord dat de opleiding meer bij de praktijk zou aansluiten en ik wilde wel weten hoe.' Haar kandidaat bespreekt de opdrachten die ze krijgt uitgebreid op kantoor. 'Ontzettend leuk én handig', vindt Hicks. 'Ze kreeg bijvoorbeeld een casus over de verdeling van een woning waar een hypotheek op zat. De woning werd toegewezen aan een van de echtgenoten, maar de docent wees erop dat je de bank ook moet vragen om een beperking van de uitoefening van het hypotheekrecht, voor het geval er sprake was van een bankhypotheek. Dat was iets waarvan ik eigenlijk nog niet op de hoogte was, dus ik vroeg me af of anderen

op kantoor dat wel wisten, of al deden. Wat bleek: sommigen wel, en sommigen niet. Dat is dan toch een opfrismomentje voor het hele kantoor, waar je allemaal van leert.'

ANIMO

Inderdaad is de bedoeling dat cursisten én werkgevers wijzer worden van de nieuwe opleiding, vertelt Freek Schols, hoofddocent familievermogensrecht bij de Stichting Beroepsopleiding Notariaat (SBN) en hoogleraar aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Idealiter wordt de opleiding dan ook ingebed in de kantoorstructuur, zegt Schols. 'Want daar moet het gebeuren. De ware opleiding vindt niet plaats bij een docent in een zaaltje, maar door de werkgever op het kantoor. De beroepsopleiding is vooral bedoeld als steuntje in de rug om die ware opleiding te faciliteren.' Jammer dus dat slechts een fractie van de cursisten hun werkgever bereid vond af te reizen naar Utrecht, vindt Schols. 'Voor cursisten geldt maar één devies, namelijk: leren, leren, leren. Als cursist moet je dat afdwingen, je vastbijten in de kuiten van de baas, zorgen dat er tijd voor je wordt gemaakt en bij elke gelegenheid vragen: "Waarom doen we dit zo, en niet zo?" En als je daarbij bot vangt, moet je je afvragen of je wel op het juiste kantoor bent beland.' Ook Walter Jansen, notaris bij Dirkzwager in Arnhem en voorzitter van de SBN, heeft zich

verbaasd over de geringe animo van werkgevers. Hij vermoedt dat het belang van betrokkenheid bij de beroepsopleiding wordt onderschat. Ten onrechte. Jansen: 'Je moet goed begrijpen dat ons bestaansrecht afhangt van de manier waarop wij onze diensten verlenen. Aan de exclusieve werkterreinen van de notaris wordt voortdurend geknabbeld, we moeten steeds meer concurreren met andere beroepsgroepen. Dat betekent dat je je moet onderscheiden door goede kwaliteit te leveren tegen een goede prijs. Dus de kwaliteit moet van hoog niveau zijn, en daar hoort een goede beroepsopleiding bij.'

ETHIEK

In de nieuwe opleiding is, naast aandacht voor praktische vaardigheden, veel ruimte voor discussies over ethiek. Jansen: 'Als notaris sta je voortdurend onder druk om dingen te doen

docent

‘We willen dat notarissen met die kandidaten aan de slag gaan’

die je misschien niet wilt doen. Daar moet je goed op voorbereid zijn, daarom is ethiek een belangrijk onderdeel van de opleiding. En wat is er nou mooier dan daar ook op kantoor over te discussiëren? Wij zitten hier met bijna twintig (kandidaat-)notarissen en we hebben het er vaak over: doen we wel of geen ABC-transacties? Wel of geen MOT-melding? Zeker voor eenpitters en tweepitters is dit een uitgelezen kans, want er ontstaat discussie tussen de werkgevers, docenten en cursisten.’ En dat is nodig, vindt Jansen. ‘Een staatssecretaris noemde de notaris ooit de poortwachter van het systeem. Dat gaat me te ver. Maar wat is nou ethisch en wat niet? Daar móet je dus met elkaar over praten. Dat is goed voor de kandidaten, en voor het welzijn van het kantoor. Daarom willen we dat notarissen met die kandidaten aan de slag gaan en is het jammer dat de bijeenkomst waar we dat nog eens uitleggen zo slecht wordt bezocht. Omgekeerd vind ik ook dat de cursisten wat

harder op de trom mogen slaan en tegen hun notaris moeten zeggen: “Luister vriend, ik heb een afspraak in je agenda gezet, we moeten hierover praten.” Het mag best wat assertiever.’

DWINGENDE KARAKTER

Maar het is heus niet zo dat werkgevers niet betrokken zijn bij de opleiding van de kandidaat, zegt Ilse Rietvelt, een dag voor het examen familievermogensrecht. Rietvelt is kandidaat-notaris bij Civilenc in Amsterdam en deelnemer aan de eerste lichting van de beroepsopleiding. Haar werkgever heeft haar net nog gebeld om te vragen of het allemaal ging lukken. ‘De belangstelling is er wel, maar de kans dat ik in onze ondernemingsrecht-praktijk veel in aanraking zal komen met familierecht is klein.’

Het probleem is niet zozeer de opzet van de nieuwe beroepsopleiding, maar het dwingende karakter ervan, zegt Rietvelt. Dat geldt met name het Vaardighedenprogramma en de onderdelen die gaan over persoonlijke ontwikkeling. ‘Dat hoort bij de opleiding, zeggen ze bij SBN. Maar veel werkgevers zitten er niet op te wachten om zo’n persoonlijk ontwikkelingsplan met ons door te nemen. Dat snap ik ook wel. Op de meeste kantoren worden je vorderingen door de HR-afdeling bijgehouden aan de hand van ontwikkelplannen en beoordelingsgesprekken – dus de notaris ziet me aankomen.’ Dubbel werk dus. ‘Je vraagt je daarbij wel af wat de SBN met die informatie moet.’

Hans Avenarius, de werkgever van Rietvelt, begrijpt haar kritiek: ‘En dan zegt je kandidaat ook nog: “Als je dit formulier niet ondertekent, alsjeblieft, mag ik geen examen doen.” Vervolgens moet ik dan ook nog een opvolgvragenlijst over het functioneren invullen.

Wat mij betreft is de beroepsopleiding ervoor om kandidaten een fatsoenlijke basiskennis bij te brengen, en niet om kantoren op te voeden.’

KLANKBORDGROEP

Aan de door Jansen gewenste assertiviteit ontbreekt het de cursisten dan ook niet, eerder het omgekeerde: er wordt slecht naar ze geluisterd. De klankbordgroep die in het begin van de opleiding werd opgericht en waar Rietvelt lid van is, werd nog niet geraadpleegd, ook al informeerde Rietvelt al enige tijd geleden waar ze haar feedback kwijt kon. ‘Of, en hoe het anders moet, weet ik ook niet precies. Maar het zou wel werken en een vervelend gevoel bij ons wegnemen, als wij werden gehoord. In plaats van onze kritiek alleen maar te pareren door te zeggen: “We hebben er lang over nagedacht en het is heus heel nuttig.” Dan luister je niet naar degenen die het moeten uitvoeren. Ik denk dat je door in gesprek te gaan met de deelnemers die de opleiding nu volgen een beter product kunt ontwikkelen.’

‘Dat zal ook zeker gebeuren’, zegt Walter Jansen van de SBN. ‘Het is het zeker niet de bedoeling dat er niet naar de klankbordgroep wordt geluisterd – maar we hebben afgesproken dat pas na de laatste bijeenkomst van het eerste jaar wordt geëvalueerd.’ ■